

Безверхня Ю.В.,
к.е.н., доц., доцент кафедри обліку і оподаткування
Таврійський державний агротехнологічний університет імені Дмитра Моторного,
м. Мелітополь

УПРАВЛІНСЬКИЙ ОБЛІК ЕКОЛОГІЧНИХ ВИТРАТ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Актуальними питаннями сталого розвитку агропромислових підприємств та суспільства в цілому є збереження навколишнього природного середовища, раціональне природокористування, зменшення негативного впливу на природу. Основою ефективного керування є інформація про екологічні витрати, отримана шляхом дослідження екологічних аспектів діяльності підприємств, побудови механізму раціональної організації обліку і аналізу екологічних витрат. Це сприятиме оптимізації використання ресурсів та зменшенню негативного впливу підприємств на навколишнє природне середовище.

Екологічні витрати, перш за все, трактуються як міра того, що має бути віддано за можливість або необхідність використання природних благ. Також, це виражена сума активів у грошовій формі, пов'язаних із відтворенням або використанням природних чинників. Інша складова екологічних витрат суспільства визначається величиною економічного збитку від негативних впливів антропогенної діяльності на природне середовище та витратами на його компенсацію.

У результаті удосконалення впровадження управлінського обліку екологічних витрат аграрних підприємств з урахуванням особливостей природоохоронної діяльності і екологізації виробництва ми пропонуємо наступні заходи:

- відокремити екологічні витрати в окрему облікову категорію і вести облік екологічних витрат за такими групами: відображення в обліку витрат на поточну природоохоронну діяльність; облік витрат на придбання, будівництво і модернізацію природоохоронних об'єктів; облік екологічних зобов'язань, а саме зборів і платежів за забруднення навколишнього середовища, користування природними ресурсами та інших;

- до складу калькуляційних статей у структурі собівартості продукції аграрних підприємств додати статтю «Екологічні витрати»;

- у Примітках до річної фінансової звітності розшифровувати зміст статей основних форм, таких як, Баланс та Звіт про фінансові результати, з метою розкриття інформації про екологічні витрати для надання зацікавленим користувачам.

Ефективність екологічних витрат визначається економією витрат у вигляді зменшення плати за використані ресурси, плати за забруднення навколишнього природного середовища викидами і скидами, плати за розміщення відходів та соціальних виплат робітникам. Запропонована методика управлінського обліку екологічних витрат позитивно впливає на прийняття управлінських рішень щодо пріоритетного вкладання коштів в охорону довкілля, дозволить оптимізувати екологічні витрати, розробляти і коригувати природоохоронні проекти, які знижують забруднення середовища.

У результаті удосконалення організації управлінського обліку екологічних витрат нами запропоновані наступні рекомендації:

- формування єдиної бази інформації, до якої входять облікова, звітна, статистична, нормативна, технологічна, екологічна та інформація, що надходить із зовнішнього середовища;

- створення центрів відповідальності з обліку екологічних витрат (включно з бухгалтерією та фахівцями з екологічної служби);

- складання комплексного аналітичного звіту про екологічні витрати, який включає загальну і варіативну частини для узагальнення результатів аналітичних досліджень, що сприятиме підвищенню ефективності отримання інформації й аналітичної роботи взагалі.

Прийняття обґрунтованих управлінських рішень з метою зниження негативного впливу підприємств на навколишнє середовище та його збереження, потребує виконання комплексного аналізу екологічних витрат. Це передбачає застосування традиційних і нових методів аналізу, дослідження екологічних витрат за групами і напрямками природоохоронної діяльності та системи показників, аналізу виконання плану природоохоронних заходів, вивчення впливу основних чинників на рівень екологічних витрат, визначення екологічних витрат у структурі собівартості продукції і за видами діяльності, оцінки ефективності екологічних витрат та витрат на збереження земельних ресурсів. Управлінський облік екологічних витрат забезпечить інформованість управління відповідно принципам сталого розвитку.